

ผลกระทบของคะแนนการกำกับดูแลกิจการและคุณลักษณะ คณะกรรมการบริษัทต่อความทันเวลาของงบการเงิน

ดร.เกรียงไกร บุญเลิศอุทัย

รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อนุวัฒน์ ภัคดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ดร.ศิลปพร ศรีจันเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ : 3 ตุลาคม 2562

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : 8 พฤศจิกายน 2562

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 15 พฤศจิกายน 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของกลไกการกำกับดูแลกิจการกับความทันเวลาของงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากแบบ 56-1 และงบการเงินประจำปี ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561 จำนวน 1,134 ตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อความทันเวลาของงบการเงิน ผลการวิจัยพบว่า คะแนนการกำกับดูแลกิจการในระดับสูง คณะกรรมการต่างชาติ คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงิน และการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ ช่วยเพิ่มความทันเวลาของงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญ ในทางตรงกันข้ามพบว่าการควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกลับลดความทันเวลาของงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้การวิจัยพบว่าขนาดคณะกรรมการและขนาดคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับความทันเวลาของงบการเงิน

คำสำคัญ: คะแนนการกำกับดูแลกิจการ คุณลักษณะคณะกรรมการบริษัท ความทันเวลาของงบการเงิน

The Effect of Corporate Governance Score and Board Characteristics on Financial Reporting Timeliness

Dr.Kriengkrai Boonlert-U-Thai

*Associate Professor of Department of Accountancy,
Chulalongkorn Business School, Chulalongkorn University*

Received: October 3, 2019

Revised: November 8, 2019

Accepted: November 15, 2019

Anuwat Phakdee

*Assistant Professor of Department of Accounting,
Faculty of Management Sciences, Chandrakasem Rajabhat University*

Dr.Sillapaporn Srijunpetch

*Assistant Professor of Department of Accounting,
Thammasat Business School, Thammasart University*

ABSTRACT

The objective of this research is to examine the relationship between corporate governance mechanisms and financial reporting timeliness of Thai listed companies. The study uses secondary data collected from annual registration statements (Form 56-1) and financial statements of 1,134 firm-years during the period 2016-2018. Multiple regressions are used to analyze the data and test the hypotheses. The results indicate that high-level CG-score, foreign board, audit committee experts, and audit committee meetings improve financial reporting timeliness. On the other hand, this study shows that board duality delays financial reporting timeliness. In addition, the study documents that board size and audit committee size have no relationship with financial reporting timeliness.

Keywords: Corporate Governance Score, Board Characteristics, Financial Reporting Timeliness

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ความทันเวลาของงบการเงินเป็นหนึ่งในลักษณะเชิงคุณภาพทั่วไปของวัตถุประสงค์งบการเงิน และส่งผลกระทบต่อมูลค่าของกิจการ (Chambers & Penman, 1984; Givoly & Palmon, 1984; Kross & Schroeder, 1984) การนำเสนอข้อมูลอย่างทันเวลาและการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของตลาดทุน เพราะเป็นการลดความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล (Information Asymmetry) และช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้น (Alkhatib & Marji, 2012) จึงอาจกล่าวได้ว่าความทันเวลาของข้อมูลจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุน หน่วยงานกำกับดูแล และผู้ถือหุ้น

“ความทันเวลาของงบการเงิน” ในงานวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงงบการเงินที่ให้ข้อมูลกับผู้ใช้ในการตัดสินใจได้อย่างทันเวลา ซึ่งพิจารณาจากระยะเวลาที่ออกงบการเงิน โดยวัดค่าจากจำนวนวันตั้งแต่วันที่ในงบการเงินจนถึงวันที่ผู้สอบบัญชีลงลายมือชื่อ หรือวันที่ส่งงบการเงินประจำปีให้แก่ผู้ถือหุ้น (Chambers & Penman, 1984; Davies & Whittred, 1980) เนื่องจากวันที่ผู้สอบบัญชีลงลายมือชื่อถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายก่อนที่งบการเงินของกิจการจะเผยแพร่ต่อสาธารณชน งานวิจัยในอดีตเกี่ยวกับความทันเวลาของงบการเงินได้มุ่งเน้นเรื่องคุณลักษณะของผู้สอบบัญชี โครงสร้างการกำกับดูแล การควบคุมภายใน และตัวแปรภายนอกบริษัท งานวิจัยในอดีตพบว่าความทันเวลาของงบการเงินช่วยให้นักลงทุนได้รับข้อมูลที่มีคุณภาพสูงและช่วยในการกำหนดราคาของหลักทรัพย์ (Chambers & Penman, 1984) ช่วยลดข่าวลือและการใช้ข้อมูลภายในสำหรับตลาดที่กำลังพัฒนา (Owusu-Ansah, 2000) ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจและลดความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล (Owusu-Ansah & Leventis, 2006) และเพิ่มประสิทธิภาพของตลาดทุนและการประเมินมูลค่าหุ้น (Abernathy, Beyer, Masli & Stefaniak, 2014)

งานวิจัยในอดีตส่วนใหญ่วัดความทันเวลาของงบการเงินด้วยจำนวนวันตั้งแต่วันที่ในงบการเงินจนถึงวันที่ผู้สอบบัญชีลงลายมือชื่อ แต่งานวิจัยนี้ นอกจากจะวัดความความทันเวลาเช่นเดียวกับงานวิจัยในอดีตแล้ว ยังเป็นงานวิจัยแรกที่วัดความทันเวลาของงบการเงิน จากจำนวนวันส่วนที่เกินกว่าค่าเฉลี่ยของจำนวนวันของแต่ละอุตสาหกรรมที่บริษัทนั้น ๆ สังกัดอยู่ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความชัดเจนของตัวชี้วัดความทันเวลาของงบการเงิน ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละอุตสาหกรรม ตัวอย่างเช่น บริษัท ก มีความทันเวลาที่ 45 วัน ในขณะที่บริษัท ข มีความทันเวลาที่ 40 วัน หากใช้จำนวนวันมาเปรียบเทียบ พบว่าบริษัท ข มีความทันเวลาที่ดีกว่า อย่างไรก็ตามเมื่อนำค่าเฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมมาพิจารณา พบว่าบริษัท ก อยู่ในกลุ่มธุรกิจสื่อสาร ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความทันเวลาอยู่ที่ 40 วัน ส่วนบริษัท ข อยู่ในกลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความทันเวลาอยู่ที่ 30 วัน ดังนั้นบริษัท ก จะมีความทันเวลาที่ดีกว่า เพราะมีจำนวนวันเกินค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 วัน ในขณะที่บริษัท ข มีจำนวนวันเกินค่าเฉลี่ยสูงถึง 10 วัน นอกจากนี้ งานวิจัยนี้ยังเป็นงานวิจัยแรกของไทยที่นำตัวแปรคะแนนการกำกับดูแล (Corporate Governance Score: CG Score) มาศึกษาผลกระทบที่มีต่อระยะเวลาการออกงบการเงิน¹ โดยคะแนนการกำกับดูแลนี้ ถือเป็นคะแนนที่สะท้อนคุณภาพของการกำกับดูแลกิจการในภาพรวม ซึ่งรวมถึงคุณลักษณะคณะกรรมการบริษัท เพราะการกำกับดูแลกิจการหรือบรรษัทภิบาล (Corporate Governance: CG) เป็นเรื่องสำคัญที่ได้รับความสนใจอย่างมากจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ เมื่อกิจการ

¹ งานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับคะแนนการกำกับดูแลกิจการ พบว่ามีการวิจัยของ Mathuva et al. (2019) ที่ใช้ตัวแปรดัชนีการกำกับดูแล (CG Index) ซึ่งวัดค่าโดยใช้คุณลักษณะคณะกรรมการ อย่างไรก็ตามตัวแปรดัชนีการกำกับดูแลดังกล่าว มีความแตกต่างจากคะแนนการกำกับดูแลของบริษัทไทย (CG Score) ซึ่งจัดทำโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute Of Directors: IOD)

มีการกำกับดูแลที่ดี จะส่งผลให้กิจการมีระบบการบริหารและการจัดการที่มีคุณภาพ (Srijunpetch, 2012) ลดความเสี่ยงในผลตอบแทนหุ้น (Koerniadi, Krishnamurti, & Tourani-Rad, 2014) เพิ่มมูลค่าและคุณภาพของงบการเงิน (Defond, Hann, Xuesong, & Engel, 2005) เพิ่มระดับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน (Bin-Ghanem & Ariff, 2016) และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกิจการ

กลไกการกำกับดูแลที่สำคัญอีกประการคือ คณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบ เพราะคณะกรรมการบริษัทมีหน้าที่กำกับและติดตามการบริหารงานของฝ่ายบริหาร และคณะกรรมการตรวจสอบ มีหน้าที่หลักในการกำกับและติดตามกระบวนการจัดทำงบการเงิน ดังนั้นคณะกรรมการบริษัทและ/หรือคณะกรรมการตรวจสอบจึงมีบทบาทที่สำคัญต่อการจัดทำงบการเงินของบริษัท รวมทั้งยังเป็นเครื่องมือในการควบคุมภายในสำหรับการจัดทำงบการเงินอีกด้วย (Ammer & Ahmad-Zaluki, 2017) งานวิจัยในอดีตที่ศึกษาผลกระทบของคณะกรรมการบริษัทและ/หรือคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อความทันเวลาของงบการเงิน พบผลวิจัยแบบเชิงบวก เชิงลบ หรือแบบผสม (Mixed Results) โดยงานวิจัยนี้จะนำตัวแปรอิสระที่พบผลแบบผสม ได้แก่ ขนาดของคณะกรรมการ การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการ ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงิน และการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ มาศึกษาอีกครั้งในบริบทของประเทศไทย โดยมีสมมติฐานที่สนับสนุนผลกระทบของตัวแปรอิสระเหล่านี้ในการที่จะเพิ่มความทันเวลาของงบการเงิน ซึ่งในกรณีประสิทธิภาพของคณะกรรมการและคณะกรรมการตรวจสอบจะช่วยลดระยะเวลาการออกรายงานทางการเงิน (Ika & Ghazali, 2015) และกรณีที่ความเชี่ยวชาญด้านบัญชีการเงินของคณะกรรมการตรวจสอบช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของความทันเวลาของงบการเงิน (Baatwah et al. (2015) จึงนำไปสู่คำถามในการวิจัยที่ว่าคะแนนการกำกับดูแล (CG Score) คุณลักษณะคณะกรรมการ และคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ มีความสัมพันธ์กับความทันเวลาของงบการเงินหรือไม่ในช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของรายงานผู้สอบบัญชีในบริบทของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2559–2561

อีกหนึ่งตัวแปรของคณะกรรมการตรวจสอบที่งานวิจัยนี้สนใจคือ คณะกรรมการต่างชาติ เพราะผลการวิจัยในอดีตเกี่ยวกับคณะกรรมการที่เป็นชาวต่างชาติยังมีน้อยมาก ซึ่งงานวิจัยของ Mathuva et al. 2019 พบว่า สัญชาติของคณะกรรมการต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงลบกับระยะเวลาการออกรายงาน กล่าวคือ คณะกรรมการต่างชาติช่วยให้ระยะเวลาในการออกรายงานลดลง อันเนื่องจากความหลากหลายในเชื้อชาติที่มีประโยชน์ในการเพิ่มความรวดเร็วของรายงานประจำปี อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้ใช้ตัวอย่างของบริษัทในประเทศเคนย่า ซึ่งมีบริบทและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจแตกต่างจากประเทศไทย งานวิจัยครั้งนี้จึงนำมาใช้เป็นตัวแปรที่สนใจศึกษาว่าคณะกรรมการต่างชาติจะช่วยลดระยะเวลาของการออกงบการเงินหรือไม่อย่างไรในบริบทของประเทศไทย

งานวิจัยครั้งนี้จึงสนใจศึกษาประโยชน์ของคะแนนการกำกับดูแลกิจการ คุณลักษณะคณะกรรมการและคณะกรรมการตรวจสอบ ที่มีต่อความทันเวลาของการนำเสนองบการเงิน เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ของตัวแปรคะแนนการกำกับดูแลกิจการ คุณลักษณะคณะกรรมการและคณะกรรมการตรวจสอบ ที่มีต่อความทันเวลาของงบการเงิน หน่วยงานกำกับดูแลสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ปรับเกณฑ์การกำกับดูแลในส่วนที่เกี่ยวกับคณะกรรมการและคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการและคณะกรรมการตรวจสอบ ตลอดจนเป็นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจแก่นักลงทุนและผู้สนใจทั่วไป เกี่ยวกับผลกระทบของคะแนนการกำกับดูแลกิจการ คุณลักษณะคณะกรรมการและคณะกรรมการตรวจสอบ ที่มีต่อความทันเวลาของงบการเงินในบริบทของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของคะแนนการกำกับดูแลกิจการ คุณลักษณะคณะกรรมการ และคุณลักษณะคณะกรรมการ ตรวจสอบ กับความทันเวลาของงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. งานวิจัยครั้งนี้ให้หลักฐานเพิ่มเติมเกี่ยวกับประโยชน์ของคะแนนการกำกับดูแลกิจการ คุณลักษณะของคณะกรรมการ และคณะกรรมการตรวจสอบที่ช่วยให้กิจการนำเสนอการเงินอย่างทันเวลา และยังช่วยให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของคะแนนการกำกับดูแลกิจการ คุณลักษณะคณะกรรมการ และคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อความทันเวลาของงบการเงิน ซึ่งหน่วยงานกำกับดูแลสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงเกณฑ์การกำกับดูแลในมุมมองของคณะกรรมการ และคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่
2. นักลงทุน ผู้สนใจศึกษา สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้วิเคราะห์เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ได้ รวมทั้งช่วยเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบในบริบทของประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรมและการพัฒนาสมมติฐาน

ปัญหาตัวแทน (Agency Problems) นำไปสู่ความขัดแย้งของผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้น ซึ่งผู้บริหารมีสิทธิในการควบคุมสินทรัพย์ของบริษัท แต่ไม่มีส่วนได้เสียอย่างมีนัยสำคัญในบริษัทดังกล่าว (Jensen & Meckling, 1976) โดยปัญหาความขัดแย้งนั้นยังไม่สามารถจัดการผ่านการทำสัญญาระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้บริหารได้ ดังนั้นสัญญาจึงเป็นเพียงหลักฐานทางกฎหมายที่สมบูรณ์สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารของบริษัทเท่านั้น (Fama & Jensen, 1983) คณะกรรมการบริษัท และคณะกรรมการตรวจสอบจึงเป็นกลไกสำคัญในการกำกับดูแลกิจการ เพื่อลดปัญหาตัวแทนดังกล่าว สำหรับประเทศไทยผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบ อาจสะท้อนในทางอ้อมผ่านคะแนนการกำกับดูแลกิจการ (CG Score) และหนึ่งในผลได้ (Outcome) ของการที่มีคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบที่ดี น่าจะส่งผลให้คะแนนการกำกับดูแลของกิจการอยู่ในระดับสูง นำมาซึ่งการเพิ่มขึ้นของคุณภาพของรายงานการเงิน เช่น ช่วยลดระยะเวลาการออกงบการเงิน ดังนั้นการทบทวนวรรณกรรมในส่วนนี้จะเป็นการทบทวนเรื่องเกี่ยวกับความทันเวลาของงบการเงิน คะแนนการกำกับดูแลกิจการ คุณลักษณะคณะกรรมการ และคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ ดังนี้

ความทันเวลาของงบการเงิน

ความทันเวลา (Timeliness) หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ในงบการเงินจนถึงวันที่ผู้สอบบัญชีออกรายงานของผู้สอบบัญชี โดยจำนวนวันที่น้อยจะสะท้อนความทันเวลาที่สูง เนื่องจากผู้ใช้งบการเงินจะได้ข้อมูลงบการเงิน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้เร็วขึ้นหรือทันต่อการนำไปใช้และตัดสินใจ ดังนั้นความทันเวลาจะสะท้อนประสิทธิภาพของตลาดทุน เกี่ยวกับความโปร่งใส การปกป้องนักลงทุน และการลดความเสี่ยง นำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพของการรายงานทางการเงิน (Turel, 2010; Agyei-Mensah, 2018) ความทันเวลาถือเป็นลักษณะเชิงคุณภาพเสริม (Enhancing Qualitative Characteristics) ตามกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน ดังนั้นความทันเวลาของงบการเงิน (Financial Reporting Timeliness: FRT) จึงถือว่าเป็นคุณลักษณะสำคัญของรายงานการเงิน และเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับนักลงทุนและหน่วยงานกำกับดูแล

เพื่อใช้ในการประเมินความเพียงพอของนโยบายที่ใช้ในการจัดทำรายงานทางการเงินของบริษัท (Samaha & Khelif, 2017; Schmidt & Wilkins, 2013) การที่กิจการมีความทันเวลาของงบการเงินที่ดี จะช่วยเพิ่มความเกี่ยวข้องกับราคาหุ้น (Hakanson, 1977) ช่วยลดความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล (Information Asymmetry) นำมาซึ่งการเพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจ (Owusu-Ansah & Leventis, 2006) ช่วยลดความเสี่ยงทางการเงิน (Jaggi & Tsui, 1999) และการเพิ่มผลการดำเนินงานของกิจการ (Carslaw & Kaplan, 1991)

ส่วนการกำหนดโครงสร้างการกำกับดูแลที่ส่งผลต่อความทันเวลาของงบการเงินนั้นได้มีหลักฐานจากงานวิจัยในอดีตแสดงให้เห็นว่ามีคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ (Abernathy et al., 2015; Samaha & Khelif, 2017) คณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญ (Abdelsalam & Street, 2007) และองค์ประกอบคณะกรรมการ (Beekes, Pope, & Young, 2004) มีความสัมพันธ์กับความทันเวลาของงบการเงิน เนื่องจากคุณลักษณะดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการกำกับและติดตามกระบวนการจัดทำงบการเงินของบริษัท

คุณลักษณะคณะกรรมการ

หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี พ.ศ. 2560 (The Securities and Exchange Commission, 2017) กำหนดให้คณะกรรมการควรมีความเข้าใจในบทบาทและตระหนักถึงความรับผิดชอบในฐานะผู้นำ ที่ต้องกำกับดูแลกิจการให้มีการบริหารจัดการที่ดี รวมถึงการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลยุทธ์ นโยบายการดำเนินงาน และการจัดสรรทรัพยากร ตลอดจนการติดตาม ประเมินผล และดูแลการรายงานผลการดำเนินงาน ดังนั้นคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพควรมีองค์ประกอบที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นองค์ประกอบในเรื่อง จำนวนคณะกรรมการ ความเชี่ยวชาญ รวมทั้งความหลากหลายที่เหมาะสม

คณะกรรมการบริษัทถือเป็นกลไกสำคัญในการกำกับดูแลกิจการ เพื่อช่วยสร้างความสมดุลของผลประโยชน์ระหว่างผู้บริหารและผู้มีส่วนได้เสียของกิจการ งานวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาคุณลักษณะคณะกรรมการบริษัทที่ผลวิจัยในอดีตพบผลแบบผสม ได้แก่ ขนาดคณะกรรมการ และการควรรวมตำแหน่งประธานกรรมการ นอกจากนี้ยังศึกษาตัวแปร คณะกรรมการต่างชาติ เพราะงานวิจัยในอดีตยังมีน้อย (พบเพียงงานวิจัยที่ใช้กลุ่มตัวอย่างจากประเทศเคนย่า) และยังไม่ได้มีการศึกษาเรื่องนี้ในบริบทประเทศไทย² นอกจากนี้ยังนำตัวแปรความเชี่ยวชาญด้านบัญชีการเงินและการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ มาศึกษาอีกครั้งแม้ว่างานวิจัยของ Satayarakwit and Pipatanasern (2012) ได้เคยศึกษาไว้ เนื่องจากงานวิจัยนี้วัดค่าความทันเวลาที่แตกต่างไปจากงานวิจัยเดิมและใช้กลุ่มตัวอย่างปัจจุบันสำหรับช่วงปี พ.ศ. 2559–2561

คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) เป็นคณะกรรมการชุดย่อยในชุดของคณะกรรมการบริษัท โดยบทบาทของคณะกรรมการตรวจสอบนั้นจะทำหน้าที่ในการกำกับ ติดตาม และดูแลกระบวนการจัดทำงบการเงิน ตามทฤษฎีตัวแทน

² ตัวแปรการควรรวมตำแหน่งประธานกรรมการและขนาดคณะกรรมการ สำหรับบริษัทไทยได้มีการศึกษาและพบว่าการควรรวมตำแหน่งประธานกรรมการมีความสัมพันธ์กับความทันเวลาของงบการเงิน ในขณะที่ขนาดคณะกรรมการไม่มีความสัมพันธ์กับความทันเวลาของงบการเงิน (Satayarakwit & Pipatanasern, 2012) อย่างไรก็ตามงานวิจัยในต่างประเทศสำหรับตัวแปรดังกล่าว พบผลแบบผสม ทำให้งานวิจัยนี้นำตัวแปรดังกล่าวมาศึกษา

ได้มุ่งสนใจกับการเกิดปัญหาระหว่างตัวการ (Principal) คือ ผู้ถือหุ้น และตัวแทน (Agent) คือ ผู้บริหาร ซึ่งตามทฤษฎีดังกล่าวได้คาดหวังว่าคณะกรรมการตรวจสอบจะสามารถช่วยกำกับและติดตามการทำงานของตัวแทนได้ โดยส่วนใหญ่แล้วความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบคือ การตรวจสอบการจัดทำรายงานการเงิน (Cohen, Krishnamoorthy, & Wright, 2004) เพื่อลดโอกาสหรือความเป็นไปได้ที่กิจการจะล้มละลาย (Appiah & Amon, 2017) และช่วยเพิ่มคุณภาพของงบการเงิน (Al-Shaer et al., 2017) นอกจากนี้ประธานคณะกรรมการตรวจสอบถือเป็นบุคคลสำคัญ ซึ่งต้องทำหน้าที่ประสานงานระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบภายใน ฝ่ายบริหาร และผู้สอบบัญชี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Bromilow 2010; Pricewaterhouse-Coopers, 2003) ดังนั้นหากคณะกรรมการตรวจสอบปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพอาจช่วยลดระยะเวลาในการออกงบการเงิน เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการจัดทำงบการเงินและผู้สอบบัญชี

มีงานวิจัยในอดีตได้ทำการตรวจสอบบทบาทของคณะกรรมการตรวจสอบต่อกระบวนการจัดทำงบการเงิน (Abernathy, Beyer, Masli, & Stefaniak, 2015; Defond, Hann, Xuesong, & Engel, 2005; McMullen, 1996) โดยงานวิจัยเชื่อว่าคณะกรรมการตรวจสอบมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยเพิ่มคุณภาพของงบการเงิน ซึ่งรวมถึงความทันเวลาของงบการเงินด้วย (Defond et al., 2005) งานวิจัยของ McMullen (1996) ได้ให้ข้อมูลสนับสนุนว่ากิจการที่มีงบการเงินไม่น่าเชื่อถือ เกิดขึ้นจากการขาดประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ (Abernathy et al., 2015) งานวิจัยในอดีตพบว่า ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ (Shukeri & Islam, 2012; Li, Zhang, & Wang, 2014) และคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงิน (Oussii & Taktak, 2018) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน รวมทั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน (Mohamad-Nor et al., 2010; Puasa, Salleh & Ahmad, 2014) นอกจากนี้งานวิจัยในอดีตได้อธิบายว่าคณะกรรมการตรวจสอบมีบทบาทที่สำคัญต่อการจัดทำงบการเงินของบริษัท (Ammer & Ahmad-Zaluki, 2017) ช่วยลดความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลระหว่างบุคคลภายในและภายนอกกิจการ (Hsu, 2007) ซึ่งถือเป็นการลดปัญหาตัวแทน (Agency Problems) รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการควบคุมภายในสำหรับการจัดทำงบการเงิน เพราะคณะกรรมการตรวจสอบจะมีการประชุมเป็นประจำร่วมกับผู้ตรวจสอบภายในและผู้สอบบัญชี เพื่ออภิปรายประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมภายใน การตรวจสอบและงบการเงินของกิจการ (Klein, 2002) ตลอดจน การเพิ่มความน่าเชื่อถือของการควบคุมภายใน งบการเงิน และระบบการบริหารความเสี่ยง อันเนื่องมาจากประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ (Dezoort, 1998) การเพิ่มความมั่นใจคุณภาพการตรวจสอบ (Sulaiman, 2017) และการเพิ่มความสามารถในการดำเนินงานของกิจการ (Kallamu & Saat, 2015) จากเหตุผลและความสำคัญของคณะกรรมการตรวจสอบดังกล่าว การวิจัยครั้งนี้จึงคาดว่าคณะกรรมการตรวจสอบจะช่วยลดระยะเวลาในการออกงบการเงินของกิจการ

คะแนนการกำกับดูแลกิจการ

การกำกับดูแลกิจการหรือบรรษัทภิบาล (Corporate Governance: CG) ถือเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งได้รับความสนใจอย่างมากจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ โดยการกำกับดูแลกิจการจะทำให้กิจการมีระบบการบริหารและการจัดการที่มีคุณภาพ รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใสและมีผลการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน นำไปสู่ประสิทธิภาพในการสร้างความสามารถในการแข่งขันและการเพิ่มมูลค่าแก่กิจการ (Srijunpetch, 2012) งานวิจัยของ Koerniadi, Krishnamurti, and Tourani-

Rad (2014) พบว่า บริษัทที่มีระดับของการกำกับดูแลกิจการที่ดีอยู่ในระดับสูงนั้น ส่งผลให้ความเสี่ยงของผลตอบแทนหุ้นอยู่ในระดับต่ำในประเทศนิวซีแลนด์

งานวิจัยในอดีตที่พิจารณาคะแนนการกำกับดูแลกิจการ (CG Score) พบว่าคะแนนการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อผลตอบแทนหุ้น (Pipatanasern & Srijunpetch, 2017) และมีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญกับระยะเวลาการออกรายงานประจำปีในประเทศเคนย่า (Mathuva et al., 2019) ซึ่งอาจสรุปได้ว่าคะแนนการกำกับดูแลกิจการจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและสอดคล้องกับแนวคิดการกำกับดูแลกิจการที่ดี อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยดังกล่าวส่วนใหญ่พบในต่างประเทศ ซึ่งมีบริบทและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจแตกต่างจากประเทศไทย และ CG Score ดังกล่าวยังมิได้มีการศึกษาในประเทศไทย งานวิจัยครั้งนี้จึงสนใจศึกษาว่าระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการจะช่วยลดระยะเวลาของการออกงบการเงินของบริษัทในประเทศไทย จึงกำหนดสมมติฐาน ดังนี้

H1: คะแนนการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน

คณะกรรมการต่างชาติ

โดยทั่วไปกิจการมักแต่งตั้งคณะกรรมการตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งระบุว่าคณะกรรมการควรมีขนาด 5–12 คน และควรมีความหลากหลายตามความเหมาะสมและความซับซ้อนของธุรกิจ ตามคำแนะนำของ CG Code 2560 (The Securities and Exchange Commission, 2017) เสนอว่าคณะกรรมการของบริษัทควรมีความหลากหลายอันจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพของคณะกรรมการ ในมุมมองนี้เป็นการนำเสนอความหลากหลายของคณะกรรมการต่างชาติซึ่งคณะกรรมการต่างชาติอาจทำให้เพิ่มความได้เปรียบในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากมีความเชี่ยวชาญที่แตกต่างจากคณะกรรมการในประเทศ (Sridharan & Marsinko, 1997; Chen, Lin, & Yi, 2008; Marimuthu & Kolandaisamy, 2009) นอกจากนั้น Srinidhi, Gul, and Tsui (2011) พบว่าคณะกรรมการต่างชาติช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับติดตาม การดำเนินงานของฝ่ายบริหาร จึงอาจกล่าวได้ว่าคณะกรรมการต่างชาติจะนำมาซึ่งประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

ในส่วนของความหลากหลายในการวิจัยครั้งนี้ได้พิจารณาถึงประโยชน์ของกรรมการต่างชาติ เนื่องจากวรรณกรรมในอดีตอธิบายว่า การแต่งตั้งกรรมการต่างชาติจะช่วยยกระดับคุณภาพในการตัดสินใจของคณะกรรมการ (Ibrahim & Hanefah, 2016) เนื่องจากคณะกรรมการต่างชาติได้นำแนวคิดและมุมมองที่มีความหลากหลาย เช่น ภาษา ประสบการณ์ชีวิต วัฒนธรรม พฤติกรรม และกฎหมายของแต่ละประเทศมาใช้ในการตัดสินใจ (Ruigrok, Peck, & Tacheva, 2007; Ibrahim & Hanefah, 2016) ตามทฤษฎีการพึ่งพาทรัพยากร (Resource Dependence Theory) บ่งชี้ว่าคณะกรรมการต่างชาติจะสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่คณะกรรมการและกิจการ ผ่านการมีทักษะและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน และในทำนองเดียวกันทฤษฎีภาวะผู้นำในระดับสูง (Upper Echelon Theory) ระบุว่า การดำรงอยู่ของสมาชิกต่างชาติช่วยให้กิจการสามารถเข้าถึงทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของกิจการได้ งานวิจัยของ Pfeffer and Salancik (2003) ระบุว่า การมีคณะกรรมการต่างชาติเป็นสมาชิกสามารถนำประสบการณ์ใหม่ ๆ และความรู้ที่หลากหลายไปยังกิจการเพื่อจัดการกับปัญหาเกี่ยวกับต่างประเทศได้ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าคณะกรรมการต่างชาติจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่และช่วยให้งบการเงินของกิจการมีความทันเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Makhoulouf, Al-Sufy and Almubaideen (2018) ที่กล่าวว่ากิจการต้องคำนึงถึงความหลากหลายทางประชากรศาสตร์ของคณะกรรมการ เนื่องจาก

ความหลากหลายดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของกรรมการในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี งานวิจัยครั้งนี้จึงนำคณะกรรมการต่างชาติเป็นตัวแปรที่สนใจ ซึ่งใช้แทนความหลากหลายของคณะกรรมการ

งานวิจัยของ Phakdee and Srijunpetch (2017) ได้นำลักษณะคณะกรรมการต่างชาติ ซึ่งเป็นคุณลักษณะเสริมมาศึกษาผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน ผลการวิจัยพบว่าคณะกรรมการต่างชาติมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการดำเนินงานสำหรับกิจการที่มีขนาดใหญ่ และงานวิจัยของ Mathuva et al. (2019) พบว่า สัญชาติของคณะกรรมการต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงลบกับระยะเวลาการออกรายงาน กล่าวคือ คณะกรรมการต่างชาตินำมาซึ่งความหลากหลายในเชื้อชาติและมีประโยชน์ต่อการลดระยะเวลาของงบการเงิน ทำให้ช่วยปรับปรุงความรวดเร็วของรายงานประจำปี งานวิจัยครั้งนี้จึงนำมาใช้เป็นตัวแปรที่สนใจศึกษาว่าคณะกรรมการต่างชาติที่เป็นคณะกรรมการในประเทศไทย จะช่วยลดระยะเวลาของการออกงบการเงิน และได้กำหนดสมมติฐาน ดังนี้

H2: สัดส่วนคณะกรรมการต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน

ขนาดคณะกรรมการบริษัท

งานวิจัยของ Peasnell, Pope, and Young (2005) และ Klai and Omri (2011) พบว่าขนาดคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพของงบการเงิน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในขนาดของคณะกรรมการ กิจการที่มีคณะกรรมการขนาดใหญ่จะมีความเชี่ยวชาญโดยรวมและทำให้มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดีขึ้น (Akhtaruddin et al., 2009) นำมาซึ่งความทันเวลาของงบการเงิน งานวิจัยของ Alfraih (2016) พบว่าคณะกรรมการขนาดใหญ่ช่วยเพิ่มความทันเวลาของงบการเงิน กล่าวคือ คณะกรรมการขนาดใหญ่จะช่วยให้รายงานผู้สอบบัญชีออกเร็วขึ้น ในทางตรงกันข้ามงานวิจัยของ Li, Zhang, and Wang (2014) และ Mathuva et al. (2019) พบว่าขนาดคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับระยะเวลาการออกรายงานผู้สอบบัญชี ในขณะที่งานวิจัยของ Mohamad Naimi, Rohami, and Wan-Hussin (2010) และ Satayarakwit and Pipatanasern (2012) พบว่าขนาดคณะกรรมการไม่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาที่ใช้ในการออกรายงานของผู้สอบบัญชี

เนื่องจากผลการวิจัยในอดีตยังไม่ชัดเจน และในสถานการณ์ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรายงานผู้สอบบัญชีใหม่ เช่น การนำเสนอข้อมูลเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี (Boonlert-U-Thai, Srijunpetch & Phakdee, 2019) ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงนำตัวแปรนี้มาศึกษาในบริบทประเทศไทย รวมทั้งงานวิจัยครั้งนี้คาดว่าขนาดคณะกรรมการบริษัทจะช่วยลดระยะเวลาของการออกงบการเงิน จึงกำหนดสมมติฐาน ดังนี้

H3: ขนาดคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน

การควบคุมตำแหน่งประธานกรรมการ

งานวิจัยของ Haniffa and Cooke (2002) ได้ยืนยันว่าการควบคุมตำแหน่งประธานกรรมการจะช่วยปรับปรุงการตรวจสอบการบริหารงาน และช่วยลดความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล (Information Asymmetry) งานวิจัยในต่างประเทศพบว่าการควบคุมตำแหน่งประธานกรรมการบริษัททำให้ระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีลดลง (Abdelsalam & Street, 2007; Afify, 2009; Alfraih, 2016) ทั้งนี้ ปัญหาตัวแทน (Agency Problems) เกิดขึ้นจากความขัดแย้งกันของผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและผู้บริหาร ซึ่งหากผู้บริหารและคณะกรรมการเป็นบุคคลเดียวกันจะ

นำมาซึ่งความเสียหายในเรื่องการลดความอิสระของคณะกรรมการลงและทำให้ต้นทุนตัวแทนเพิ่มขึ้น (Fama & Jensen, 1983) สำหรับประเทศไทย งานวิจัยของ Satayarakwit and Pipatanasern (2012) พบผลในทางตรงกันข้าม กล่าวคือ การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการบริษัทที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้งานวิจัยของ Li, Zhang, and Wang (2014) และ Mohamad-Nor et al. (2010) ไม่พบความสัมพันธ์ของการควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการกับความทันเวลาของงบการเงิน

เนื่องจากผลงานวิจัยในอดีตยังไม่ชัดเจน งานวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะการควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการจะเพิ่มระยะเวลาการออกงบการเงินตามแนวคิดปัญหาตัวแทน จึงกำหนดสมมติฐาน ดังนี้

H4: การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความทันเวลาของงบการเงิน

ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบขนาดใหญ่อาจทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบเพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากการตัดสินใจที่หลากหลาย งานวิจัยของ Zaitul (2010) เชื่อว่าคณะกรรมการตรวจสอบขนาดใหญ่จะมีทักษะและความรู้ที่หลากหลายมากกว่าในการนำมาใช้ปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล งานวิจัยในอดีตพบว่า ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน (Li et al., 2014; Mohamad-Nor et al., 2010; Puasa et al., 2014; Shukeri & Islam, 2012) ซึ่งอาจสรุปได้ว่าคณะกรรมการตรวจสอบขนาดใหญ่ ช่วยให้ระยะเวลาการออกงบการเงินลดลง แต่งานวิจัยของ Zaitul and Ilona (2018) พบว่าขนาดคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความทันเวลาของงบการเงิน อย่างไรก็ตามยังมีงานวิจัยที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดคณะกรรมการตรวจสอบและความทันเวลาของงบการเงิน (Baatwah et al., 2015; Oussii & Taktak, 2018; Satayarakwit & Pipatanasern, 2012) เนื่องจากผลการวิจัยในอดีตยังไม่ชัดเจน งานวิจัยครั้งนี้จึงคาดว่าขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบจะนำมาซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ดีขึ้น เพื่อช่วยลดระยะเวลาในการออกงบการเงิน จึงกำหนดสมมติฐาน ดังนี้

H5: ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน

คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงิน

งานวิจัยในอดีตพบว่าคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบมีบทบาทสำคัญต่อความทันเวลาของงบการเงิน เช่น ความเชี่ยวชาญด้านบัญชีการเงินของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความทันเวลาของงบการเงิน (Abernathy et al., 2015; Mathuva et al., 2019) ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าหากคณะกรรมการมีจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงินมากขึ้นจะทำให้ระยะเวลาการออกงบการเงินเพิ่มขึ้น ในทางตรงกันข้ามงานวิจัยในอดีตพบว่าคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน (Baatwah et al., 2015; Puasa et al., 2014; Oussii & Taktak, 2018; Satayarakwit & Pipatanasern, 2012) กล่าวคือ ทำให้ระยะเวลาในการออกงบการเงินลดลง จึงอาจกล่าวได้ว่าคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงินช่วยในการพัฒนาและมีประสิทธิภาพในการกำกับติดตามกระบวนการจัดทำงบการเงิน และทำให้งบการเงินมีความทันเวลามากขึ้น รวมทั้งงานวิจัยในอดีตยังอธิบายเพิ่มเติมว่าคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงินจะสามารถช่วยเพิ่มคุณภาพ

ของการเงินของบริษัทในแอฟริกาเหนือ (Oussii & Taktak 2018) อย่างไรก็ตามงานวิจัยของ Mohamad-Nor et al. (2010) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงินกับความทันเวลาของงบการเงิน

เนื่องจากผลงานวิจัยในอดีตยังไม่ชัดเจน งานวิจัยครั้งนี้คาดว่าคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงินจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะช่วยให้ระยะเวลาในการออกงบการเงินลดลง จึงกำหนดสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

H6: สัดส่วนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน

การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ

สำหรับการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบถือเป็นกิจกรรมที่ใช้สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับ ติดตาม กระบวนการจัดทำรายงานทางการเงินของบริษัท ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบควรมีการประชุมอย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง (The Securities and Exchange Commission, Thailand, 2017) ทั้งนี้หากคณะกรรมการตรวจสอบมีจำนวนครั้งในการประชุมน้อยเกินไปหรือไม่มีการประชุม จะแสดงให้เห็นว่าการกำกับและติดตามของคณะกรรมการตรวจสอบนั้นไม่มีประสิทธิภาพ (Menon & Williams, 1991) โดยงานวิจัยในอดีตพบว่าการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน (Mohamad-Nor et al., 2010; Puasa et al., 2014) กล่าวคือ หากมีการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมากขึ้น จะทำให้ระยะเวลาในการออกงบการเงินลดลง แต่ยังมีงานวิจัยที่ได้โต้แย้งถึงผลดังกล่าว โดยงานวิจัยของ Shukeri and Islam (2012) และ Zaitul and Ilona (2018) พบว่าจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความทันเวลาของงบการเงิน นอกจากนี้ งานวิจัยของ Baatwah et al. (2015) Oussii and Taktak (2018) และ Satayarakwit and Pipatanasern (2012) กลับไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบกับความทันเวลาของงบการเงิน

เนื่องจากผลการวิจัยในอดีตไม่ชัดเจน งานวิจัยครั้งนี้จึงคาดว่า การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพของการกำกับและติดตามกระบวนการจัดทำรายงานทางการเงิน ส่งผลให้ระยะเวลาในการออกงบการเงินลดลง จึงกำหนดสมมติฐาน ดังนี้

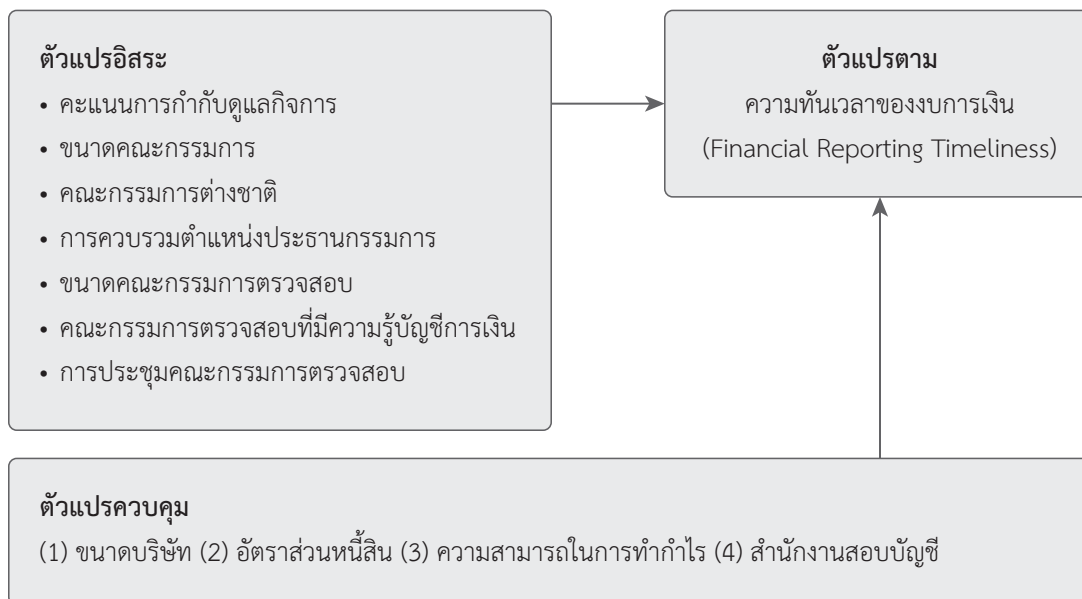
H7: การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน

ตัวแปรควบคุม

งานวิจัยครั้งนี้ใช้ตัวแปรควบคุม 4 ตัวแปร ซึ่งถือเป็นตัวแทนของคุณลักษณะกิจการคือ (1) สำนักงานสอบบัญชี (Mathuva et al., 2019) (2) ขนาดบริษัท (Alfraih, 2016; Zaitul & Ilona, 2018) (3) อัตราส่วนหนี้สิน (Zaitul & Ilona, 2018) และ (4) ความสามารถในการทำกำไร (Alfraih, 2016; Zaitul & Desi Ilona, 2018; Mathuva et al., 2019) เช่นเดียวกับงานวิจัยในอดีต เนื่องจากตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับความทันเวลาของงบการเงิน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยในอดีตได้ทำการตรวจสอบบทบาทของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบ ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการบริษัทถือเป็นกลไกสำคัญในการกำกับดูแลกิจการ และคณะกรรมการตรวจสอบยังช่วยสร้างความสมดุลของผลประโยชน์ระหว่างผู้บริหารและผู้มีส่วนได้เสียของกิจการในกระบวนการจัดทำงบการเงิน (Abernathy et al., 2015; Defond et al., 2005; McMullen, 1996) และช่วยเพิ่มคุณภาพของงบการเงิน (Defond et al., 2005) เพราะคณะกรรมการตรวจสอบต้องปฏิบัติหน้าที่กำกับติดตามกระบวนการจัดทำงบการเงิน เพื่อให้ได้งบการเงินที่ทันเวลาต่อการตัดสินใจ และลดความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล (Owusu-Ansah & Leventis, 2006) สำหรับประเทศไทย ได้มีการประเมินการกำกับดูแลของกิจการที่ดี โดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) ได้นำเสนอผลคะแนนการกำกับดูแลกิจการ เพื่อสะท้อนประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัท ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงสนใจศึกษาคะแนนการกำกับดูแลกิจการ คุณลักษณะคณะกรรมการ (คณะกรรมการต่างชาติ ขนาดคณะกรรมการ และการควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการ) และคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ (ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงิน และการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ) ว่าจะส่งผลกระทบต่อความทันเวลาของงบการเงินอย่างไร ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทยได้นำมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานผู้สอบบัญชีรับรองมาถือปฏิบัติเป็นครั้งแรกกับงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 เป็นต้นมา ในการวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของกลไกการกำกับดูแลกิจการและความทันเวลาของงบการเงิน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559–2561 (ยกเว้น กลุ่มธุรกิจการเงิน ประกันภัย และกองทุน ตลาดเอ็ม เอ ไอ (mai) และกลุ่มฟintech) เนื่องจากมีแนวปฏิบัติที่ต่างกัน ตลอดจนบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนและผิดปกติ (Outliers)) จึงทำให้เหลือจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 1,134 ตัวอย่าง ทั้งนี้ ในการพิจารณาว่าคะแนนการกำกับดูแลกิจการ คุณลักษณะคณะกรรมการและคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์อย่างไรต่อความทันเวลาของงบการเงินในช่วงเวลาดังกล่าว การวิจัยครั้งนี้จึงใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อความทันเวลาของงบการเงิน (Financial Reporting Timeliness: FRT) สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยแสดงดังนี้

$$FRT = \beta_1 CGS + \beta_2 BDFOR + \beta_3 BDSIZE + \beta_4 BDUAL + \beta_5 ACSIZE + \beta_6 ACPROF + \beta_7 ACMEET + \beta_8 FSIZE + \beta_9 DE + \beta_{10} ROA + \beta_{11} Big4 + \varepsilon$$

โดยที่

FRT = ความทันเวลา (Timeliness) ของงบการเงิน หมายถึง ระยะเวลาที่ออกงบการเงิน วัดค่าจาก (1) จำนวนวันตั้งแต่วันที่ในงบการเงินจนถึงวันที่ผู้สอบบัญชีลงลายมือชื่อในรายงานผู้สอบบัญชี และ (2) จำนวนวันส่วนที่เกินกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน³

CGS = คะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี ที่ประเมินโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย วัดค่าเป็นตัวแปรหุ่นหากเปิดเผยคะแนนการกำกับดูแลกิจการให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่เปิดเผยเป็น 0 นอกจากนั้นงานวิจัยนี้ได้แยกพิจารณาระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี [(CGS_5 = 5 คะแนน) (CGS_4 = 4 คะแนน) (CGS_3 = 3 คะแนน)] โดยกำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น ดังนี้

CGS_5 หากได้คะแนนการกำกับดูแลกิจการในระดับ 5 ให้เท่ากับ 1 หากไม่ใช่เป็น 0

CGS_4 หากได้คะแนนการกำกับดูแลกิจการในระดับ 4 ให้เท่ากับ 1 หากไม่ใช่เป็น 0

CGS_3 หากได้คะแนนการกำกับดูแลกิจการในระดับ 3 ให้เท่ากับ 1 หากไม่ใช่เป็น 0

BDFOR = สัดส่วนคณะกรรมการต่างชาติต่อจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด

BDSIZE = จำนวนคณะกรรมการบริษัท

3 การคำนวณความทันเวลาของงบการเงินตามนิยาม (2) ขอยกตัวอย่างดังนี้ หากบริษัท ก ซึ่งอยู่ในอุตสาหกรรม เอ มีจำนวนวันตั้งแต่วันที่ในงบการเงินจนถึงวันที่ผู้สอบบัญชีลงลายมือชื่อ เท่ากับ 45 วัน และบริษัท ข ซึ่งอยู่ในอุตสาหกรรม บี มีจำนวนวันดังกล่าว เท่ากับ 40 วัน หากวัดความทันเวลาตามนิยาม (1) จะเห็นว่าบริษัท ข มีความทันเวลาที่สูงกว่าบริษัท ก ทั้งนี้หากสมมติว่าค่าเฉลี่ยของจำนวนวันดังกล่าวของบริษัททั้งหมดในกลุ่มอุตสาหกรรม เอ และ บี เท่ากับ 30 วัน และ 20 วันตามลำดับ จะพบว่าความทันเวลาตามนิยาม (2) ของบริษัท ก จะเท่ากับ 15 วัน และของบริษัท ข จะเท่ากับ 20 วัน ดังนั้นผลตามนิยาม (2) จะตรงกันข้าม กล่าวคือ บริษัท ก จะมีความทันเวลาที่ต่ำกว่า บริษัท ข นั่นเอง

- BDUAL = การควบคุมตำแหน่งประธานกรรมการ วัดค่าเป็นตัวแปรหุ่น หากประธานกรรมการและผู้บริหารเป็นคนเดียวกันให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่ใช่เท่ากับ 0
- ACSIZE = ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ
- ACPROF = สัดส่วนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงินต่อคณะกรรมการตรวจสอบทั้งหมด
- ACMEET = จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ
- ตัวแปรควบคุม
- FSIZE = ขนาดบริษัท วัดค่าจากค่าลอการิทึมของสินทรัพย์รวม
- DE = อัตราส่วนหนี้สิน วัดค่าจากอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
- ROA = ความสามารถในการทำกำไร วัดค่าจากอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม
- Big4 = สำนักงานสอบบัญชี วัดค่าเป็นตัวแปรหุ่น หากสำนักงานสอบบัญชีเป็น Big 4 ให้ค่าเป็น 1 หากไม่ใช่เท่ากับ 0

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของคะแนนการกำกับดูแลกิจการ คุณลักษณะคณะกรรมการ และคณะกรรมการตรวจสอบกับความทันเวลาของงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถิติพรรณนา

ตัวแปร	n	Min	Max	Mean	Std. Deviation
FRT (นิยาม 1)	1,134	24	67	53.790	5.300
FRT (นิยาม 2)	1,134	-29.83	12.26	0.001	5.216
CGS	1,134	0	1	0.794	0.405
BDFOR	1,134	0	1	0.071	0.157
BDSIZE	1,134	5	19	10.250	2.359
BDUAL	1,134	0	1	0.250	0.436
ACSIZE	1,134	1	6	3.170	0.447
ACPROF	1,134	0	1	0.272	0.241
ACMEET	1,134	0	24	5.85	3.034
Big 4	1,134	0	1	0.620	0.485
FSIZE	1,134	8.249	12.372	9.828	0.671
DE	1,134	-18.664	21.095	1.078	1.740

ตารางที่ 1 สถิติพรรณนา (ต่อ)

ตัวแปร	n	Min	Max	Mean	Std. Deviation
ROA	1,134	-0.545	0.375	0.020	0.056

หมายเหตุ: FRT (นิยาม 1) คือ ความทันเวลา (Timeliness) ของงบการเงิน วัดค่าจากจำนวนวันที่ในงบการเงินจนถึงวันที่ผู้สอบบัญชีลงลายมือชื่อในรายงานผู้สอบบัญชี, FRT (นิยาม 2) คือ ความทันเวลา (Timeliness) ของงบการเงิน วัดค่าจากจำนวนวันส่วนที่เกินกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน, CGS คือ คะแนนการกำกับดูแลกิจการ ที่ประเมินโดยคณะกรรมการบริษัทภิบาลแห่งชาติ หากเปิดเผยคะแนนการกำกับดูแลกิจการให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่เปิดเผยเป็น 0, BDFOR คือ สัดส่วนคณะกรรมการต่างชาติต่อจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด, BDSIZE คือ จำนวนคณะกรรมการบริษัท, BDUAL คือ การควบรวมตำแหน่งประธานกรรมการ หากประธานกรรมการและผู้บริหารเป็นคนเดียวกันให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่ใช่เท่ากับ 0, ACSIZE คือ ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ, ACPROF คือ สัดส่วนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงินต่อคณะกรรมการตรวจสอบทั้งหมด, ACMEET คือ จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ, Big4 คือ สำนักงานสอบบัญชี หากเป็น Big 4 ให้ค่าเป็น 1 หากไม่ใช่เท่ากับ 0, FSIZE คือ ขนาดบริษัท วัดค่าจากค่าลอการิทึมของสินทรัพย์รวม, DE คือ อัตราส่วนหนี้สิน วัดค่าจากอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น, ROA คือ ความสามารถในการทำกำไร วัดค่าจากอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม

จากตารางที่ 1 พบว่าข้อมูลตัวอย่างจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีจำนวนคณะกรรมการเฉลี่ยอยู่ที่ 10.25 คน ซึ่งสอดคล้องตามคำแนะนำของหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ปี 2560 (The Securities and Exchange Commission, 2017) เสนอว่าคณะกรรมการควรมีขนาดไม่น้อยกว่า 5 คน และไม่ควรเกิน 12 คน ส่วนคณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ยอยู่ที่ 3.17 คน ถือเป็นไปตามเกณฑ์ขั้นต่ำ (จำนวน 3 คน) ของการกำหนดจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ นอกจากนั้นบริษัทที่มีการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5.85 ซึ่งสอดคล้องตามเกณฑ์การประชุมว่าคณะกรรมการตรวจสอบต้องประชุมอย่างน้อยไตรมาสละ 1 ครั้ง ในทำนองเดียวกันคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงินมีร้อยละ 27.20 สอดคล้องตามคำแนะนำเกี่ยวกับคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบว่าต้องมีอย่างน้อย 1 คนที่มีความรู้ด้านบัญชีการเงิน

ตารางที่ 2 ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดี ปี พ.ศ. 2559–2561

คะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี	คะแนน	ความหมาย	จำนวนตัวอย่าง	คิดเป็นร้อยละ
5	90–100	ดีเยี่ยม	230	20.30
4	80–89	ดีมาก	381	33.60
3	70–79	ดี	289	25.50
2	60–69	ดีพอใช้	234	20.60
1	50–59	ผ่าน		
–	ต่ำกว่า 50	N/A		
รวม			1,134	100.00

จากตารางที่ 2 เป็นค่าคะแนนการประเมินผลการกำกับดูแลกิจการที่ดีโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวจะทำการประเมินผลการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เป็นประจำทุกปี โดยจะประกาศเพื่อเปิดเผยค่าคะแนนของกิจการที่ได้ผลประเมินในระดับ 3-5 คะแนนเท่านั้น ส่วนค่าคะแนน 0-2 จะไม่ถูกเปิดเผยต่อสาธารณะชน ดังนั้นจากข้อมูลในตารางที่ 2 พบว่า จำนวนตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลคะแนนอยู่ในระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 33.60 รองลงมาอยู่ในระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 25.50 และในระดับที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 20.30 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริษัทได้มีการดำเนินงานตามหลักกำกับดูแลกิจการที่ดีอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งจะทำให้นักลงทุนมีความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการดังกล่าว

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (บนขวา Pearson ล่างซ้าย Spearman's rho)

ตัวแปร	FRT	CGS	BDSIZE	BDFOR	BDUAL	ACSIZE	ACPROF	ACMEET	FSIZE	DE	ROA	Big4
FRT	1	-.247**	-.092**	-.118**	.060*	-0.006	-.061*	-.153**	-.132**	.063*	-.176**	-.251**
CGS	-.256**	1	.191**	0.019	-.041	0.045	0.033	.308**	.429**	0.019	.112**	.284**
BDSIZE	-.094**	.205**	1	0.035	-.091**	.306**	0.028	.204**	.371**	0.023	0.022	.109**
BDFOR	-.079**	0.033	.097**	1	0.001	-.065*	-.046	-0.03	.154**	0.017	0.038	.204**
BDUAL	0.051	-0.04	-.090**	-.018	1	0.015	-0.002	0.015	-0.016	-0.002	-0.029	0.023
ACSIZE	-0.021	.061*	.287**	-.081**	0.008	1	-.095**	.083**	.069*	0.024	0.003	-.088**
ACPROF	-0.056	0.034	0.025	-0.022	-0.016	-.116**	1	0.008	-0.046	0.035	0.029	0.017
ACMEET	-.091**	.308**	.235**	-0.025	0.036	.098**	0.039	1	.378**	.076*	0.017	.097**
FSIZE	-.076*	.414**	.308**	.155**	0.003	0.057	-.069*	.348**	1	.211**	.088**	.317**
DE	.075*	.174**	.059*	0.053	0.010	0.027	-0.029	.163**	.439**	1	-.095**	0.004
ROA	-.265**	.130**	.099**	0.017	-0.045	0.035	.068*	0.046	.108**	-.207**	1	.070*
Big4	-.263**	.287**	.126**	.213**	0.023	-.089**	0.009	.160**	.344**	.163**	.136**	1

หมายเหตุ: **. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

จากตารางที่ 3 เป็นการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดยจะพิจารณาว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองอยู่ในในระดับสูงหรือไม่ หากมีความสัมพันธ์กันเองสูงจะส่งผลให้เกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่งส่งผลให้การตีความหมายในการวิเคราะห์การถดถอยไม่ถูกต้อง จากผลการทดสอบดังกล่าวพบว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ไม่เกิน 0.65 (Burns & Grove, 1993) ซึ่งไม่ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity โดยการแสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (สำหรับ FRT นิยาม 1)

ตัวแปรวิจัย	CG-Score [กลุ่ม 3-5 คะแนน = 1]				CG-Score [กลุ่ม 3 หรือ 4 หรือ 5 คะแนน = 1]			
	Model 1		Model 2		Model 3		Model 4	
	Coefficients	P-value	Coefficients	P-value	Coefficients	P-value	Coefficients	P-value
(Constant)	57.336***	0.000	55.946***	0.000	52.976***	0.000	51.469***	0.000
CGS	-0.680*	0.079	-0.634	0.104				
CGS_5					-2.536***	0.000	-2.477***	0.000
CGS_4					-0.923**	0.032	-0.900**	0.038
CGS_3					0.210	0.632	0.225	0.610
BDSIZE	-0.057	0.430	-0.083	0.268	-0.064	0.364	-0.083	0.258
BDFOR	-2.812***	0.004	-2.712***	0.007	-2.738***	0.005	-2.747***	0.005
BDUAL	0.730**	0.033	0.764**	0.027	0.613*	0.071	0.650*	0.058
ACSIZE	-0.228	0.519	-0.190	0.593	-0.154	0.660	-0.120	0.733
ACPROF	-1.067**	0.047	-1.137**	0.035	-0.979*	0.065	-1.024*	0.054
ACMEET	-0.228***	0.000	-0.223***	0.000	-0.163***	0.003	-0.160***	0.003
FSIZE	0.144	0.604	0.269	0.370	0.543*	0.058	0.663**	0.031
DE	0.183**	0.038	0.199**	0.025	0.168*	0.054	0.185**	0.035
ROA	-13.337***	0.000	-14.098***	0.000	-13.558***	0.000	-13.959***	0.000
Big4	-2.266***	0.000	-2.248***	0.000	-2.013***	0.000	-2.011***	0.000
Year Fixed Effect	No		Yes		No		Yes	
Industry Fixed Effect	No		Yes		No		Yes	
F-stat	14.485***		9.422***		15.031***		10.179***	
Adjusted R Square	11.60%		12.40%		13.90%		14.50%	
Durbin-Watson	1.878		1.891		1.885		1.901	
n	1,134		1,134		1,134		1,134	

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญที่ 0.10, ** ระดับนัยสำคัญที่ 0.05, *** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01

จากตารางที่ 4 ในตัวแบบที่ 1-4 มีค่า F-stat อยู่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงว่าตัวแบบที่ใช้ในการวิจัยมีความเหมาะสม โดยตัวแปรอิสระในแต่ละตัวแบบร่วมกันอธิบายความทันเวลาของงบการเงินได้ประมาณ 11.60% – 14.50% (ตัวแบบที่ 1 = 11.60% ตัวแบบที่ 2 = 12.40% ตัวแบบที่ 3 = 13.90% และตัวแบบที่ 4 = 14.50%) ผลการวิจัยในภาพรวมตามตัวแบบที่ 2 พบว่า คะแนนการกำกับดูแลกิจการ (CGS) ไม่มีความสัมพันธ์กับความทันเวลาของงบการเงิน

อย่างไรก็ตาม เมื่อแยกพิจารณาคะแนนการกำกับดูแลกิจการออกเป็นแต่ละระดับ ได้แก่ ระดับที่ 5 4 และ 3 ตามลำดับ โดยใช้ตัวแปรหุ่น ในการพิจารณาความสัมพันธ์ต่อความทันเวลาของงบการเงิน (FRT ตามนิยาม 1) ผลการวิจัยในตัวอย่างที่ 3 และ 4 พบว่า คะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ 5 คะแนน (CGS_5) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ 4 คะแนน (CGS_4) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ 3 คะแนน (CGS_3) กับความทันเวลาของงบการเงิน แสดงว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวจะพบเฉพาะในกลุ่มบริษัทที่มีค่าคะแนนในระดับที่ 4 และ 5 เท่านั้น

สำหรับตัวแปรด้านคุณลักษณะคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบ หากพิจารณาเฉพาะตัวแบบที่ 2 และ 4 (ซึ่งเป็นผลที่รวมตัวแปรควบคุมด้านอุตสาหกรรม (Industry) และปี (Year)) พบว่าคณะกรรมการต่างชาติ (BDFOR) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ในขณะที่คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงิน (ACPROF) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (ในตัวอย่างที่ 2) และระดับ 0.10 (ในตัวอย่างที่ 4) รวมทั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ (ACMEET) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ทั้งสองตัวแบบ ในทางตรงกันข้าม การควบคุมตำแหน่งประธานกรรมการ (BDUAL) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความทันเวลาของงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (ในตัวอย่างที่ 2) และระดับ 0.10 (ในตัวอย่างที่ 4)

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบความสัมพันธ์ของขนาดคณะกรรมการ และขนาดคณะกรรมการตรวจสอบกับความทันเวลาของงบการเงิน นอกจากนั้นตัวแปรควบคุมที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้มีความสัมพันธ์กับความทันเวลาของงบการเงินสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีต กล่าวคือ กิจกรรมที่มีความสามารถในการทำกำไรสูงและใช้บริการจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่จะช่วยลดระยะเวลาการออกงบการเงิน ส่วนกิจกรรมขนาดใหญ่และกิจการที่มีอัตราส่วนหนี้สินสูงจะเพิ่มระยะเวลาการออกงบการเงิน

การวิเคราะห์เพิ่มเติม

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์เพิ่มเติม (Robustness Check) เพื่อเป็นการยืนยันในผลการวิจัยดังกล่าว โดยผู้วิจัยได้คำนวณความทันเวลาตามนิยามใหม่ (FRT นิยาม 2) โดยนำระยะเวลาการออกงบการเงินของแต่ละอุตสาหกรรมมาหาค่าเฉลี่ยใหม่รายอุตสาหกรรมในแต่ละปี เมื่อได้ค่าเฉลี่ยดังกล่าวแล้ว จึงนำจำนวนวันที่ออกงบการเงินลบด้วยค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรมที่คำนวณได้ สำหรับผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ แสดงไว้ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ Robustness (สำหรับ FRT นิยาม 2)

ตัวแปรวิจัย	CG-Score [กลุ่ม 3-5 คะแนน = 1]				CG-Score [กลุ่ม 3 หรือ 4 หรือ 5 คะแนน = 1]			
	Model 5		Model 6		Model 7		Model 8	
	Coefficients	P-value	Coefficients	P-value	Coefficients	P-value	Coefficients	P-value
(Constant)	1.734	0.503	1.994	0.442	-2.648	0.323	-2.392	0.374
CGS	-0.680*	0.076	-0.626	0.104				

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ Robustness (สำหรับ FRT นิยาม 2) (ต่อ)

ตัวแปรวิจัย	CG-Score [กลุ่ม 3-5 คะแนน = 1]				CG-Score [กลุ่ม 3 หรือ 4 หรือ 5 คะแนน = 1]			
	Model 5		Model 6		Model 7		Model 8	
	Coefficients	P-value	Coefficients	P-value	Coefficients	P-value	Coefficients	P-value
CGS_5					-2.552***	0.000	-2.483***	0.000
CGS_4					-0.866**	0.042	-0.821*	0.055
CGS_3					0.157	0.718	0.175	0.687
BDSIZE	-0.073	0.306	-0.076	0.286	-0.082	0.245	-0.084	0.235
BDFOR	-2.804***	0.004	-2.761***	0.004	-2.723***	0.004	-2.693***	0.005
BDUAL	0.738**	0.029	0.773**	0.023	0.618*	0.066	0.646*	0.056
ACSIZE	-0.198	0.572	-0.206	0.558	-0.126	0.717	-0.131	0.706
ACPROF	-1.058**	0.047	-1.136**	0.034	-0.967*	0.066	-1.024*	0.053
ACMEET	-0.209***	0.000	-0.211***	0.000	-0.145***	0.007	-0.147***	0.006
FSIZE	0.312	0.259	0.332	0.230	0.715**	0.012	0.722**	0.011
DE	0.197**	0.024	0.193**	0.028	0.182**	0.036	0.179**	0.039
ROA	-12.777***	0.000	-13.898***	0.000	-13.045***	0.000	-13.827***	0.000
Big4	-2.110***	0.000	-2.127***	0.000	-1.870***	0.000	-1.886***	0.000
Year Fixed Effect	No		Yes		No		Yes	
Industry Fixed Effect	No		No		No		No	
F-stat	12.968***		11.186***		13.697***		11.952***	
Adjusted R Square	10.40%		10.50%		0.127		0.127	
Durbin-Watson	1.890		1.894		1.903		1.905	
n	1,134		1,134		1,134		1,134	

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เพิ่มเติม พบว่า คะแนนการกำกับดูแลกิจการ (CGS) ไม่มีความสัมพันธ์กับความทันเวลาของงบการเงินตามนิยาม (2) นอกจากนั้นพบว่าคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ 5 คะแนน (CGS_5) และคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ 4 คะแนน (CGS_4) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญ และไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ 3 คะแนน (CGS_3) กับความทันเวลาของงบการเงิน ซึ่งจะเห็นว่าผลการวิจัยในส่วนนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้วิเคราะห์ไว้ในส่วนก่อน (ตารางที่ 4) สำหรับตัวแปรอื่นที่สนใจพบผลวิจัยตามเดิม ได้แก่ คณะกรรมการต่างชาติ (BDFOR) คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงิน (ACPROF) และการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ (ACMEET) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการ (BDUAL) พบความสัมพันธ์เชิงบวกกับความทันเวลาของงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญ

ดังนั้นผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่าบริษัทที่ได้รับผลคะแนนในระดับที่ 5 และ 4 จะมีความทันเวลาของงบการเงินที่ดีกว่าบริษัทที่ได้ผลคะแนนในกลุ่มที่ได้ 3 และกลุ่มที่มีได้รับการเปิดเผยคะแนน นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ด้านคุณลักษณะคณะกรรมการและคณะกรรมการตรวจสอบ พบว่า คณะกรรมการต่างชาติ คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงิน และการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบบ่อยครั้ง จะช่วยลดระยะเวลาการออกงบการเงิน ซึ่งสอดคล้องตามหลักประสิทธิภาพของคณะกรรมการและคณะกรรมการตรวจสอบ ในทางตรงกันข้าม การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการจะช่วยเพิ่มระยะเวลาการออกงบการเงินของกิจการ ดังปรากฏในตารางสรุปผลการทดสอบสมมติฐานดังนี้

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย	ผลการวิจัย
H1: คะแนนการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน	ยอมรับ
H2: สัดส่วนคณะกรรมการต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน	ยอมรับ
H3: ขนาดคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน	ปฏิเสธ
H4: การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความทันเวลาของงบการเงิน	ยอมรับ
H5: ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน	ปฏิเสธ
H6: สัดส่วนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน	ยอมรับ
H7: การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน	ยอมรับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สนับสนุนคำแนะนำของหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ปี พ.ศ.2560 กล่าวว่า คณะกรรมการควรมีความหลากหลาย เพื่อนำมาซึ่งประสิทธิภาพของการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นว่ากิจการที่มีคะแนนการกำกับดูแลกิจการสูงจะทำให้งบการเงินทันเวลาอีกด้วย ซึ่งถือเป็นกลไกหนึ่งที่นักลงทุนทั่วไปให้ความสนใจเกี่ยวกับคะแนนดังกล่าว

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าคะแนนการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน เนื่องจากการกำกับดูแลกิจการนำไปสู่ประสิทธิภาพในการสร้างความสามารถในการแข่งขันและการเพิ่มมูลค่าแก่กิจการ (Srijunpetch, 2012) ซึ่งเป็นกลไกในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน สอดคล้องกับ Mathuva et al. (2019) พบว่า คะแนนการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญกับระยะเวลาการออกรายงานประจำปี ในประเทศเคนย่า นอกจากนั้น ในมุมมองลักษณะคณะกรรมการ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าคณะกรรมการต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน อาจเป็นไปได้ว่าคณะกรรมการต่างชาติมุ่งให้ความสำคัญกับความทันเวลาของงบการเงิน ซึ่ง Srinidhi et al. (2011) พบว่า คณะกรรมการต่างชาติช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับ ติดตาม การดำเนินงานของฝ่ายบริหาร จึงอาจกล่าวได้ว่าคณะกรรมการต่างชาติจะนำมาซึ่งประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ Mathuva et al. (2019) พบว่า สัญชาติของคณะกรรมการต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงลบ

กับระยะเวลาการออกรายงาน กล่าวคือ คณะกรรมการต่างชาติช่วยให้ระยะเวลาในการออกรายงานลดลง ซึ่งได้ให้ข้อเสนอในงานวิจัยว่าคณะกรรมการที่มีความหลากหลายในเชื้อชาติมีประโยชน์ในการลดระยะเวลาของงบการเงิน จึงจะช่วยให้เพิ่มความรวดเร็วของรายงานประจำปี (Mathuva et al., 2019) ในขณะที่การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความทันเวลาของงบการเงิน สะท้อนการคงไว้ซึ่งปัญหาตัวแทน (Agency Problems) ของกิจการ อันเกิดขึ้นจากความขัดแย้งกันของผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและผู้บริหาร หากผู้บริหารและคณะกรรมการเป็นบุคคลเดียวกันจะเกิดการขาดความเป็นอิสระของคณะกรรมการและทำให้ต้นทุนตัวแทนเพิ่มขึ้น (Fama and Jensen, 1983) ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยในต่างประเทศ (Abdelsalam & Street, 2007; Afify, 2009; Alfraih, 2016) และในประเทศไทย (Satayarakwit & Pipatanasern, 2012) ที่พบว่าการควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการบริษัททำให้ระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีเพิ่มขึ้น

ในมุมมองลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ พบว่าคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Oussii and Taktak (2018) พบว่าคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้บัญชีการเงินช่วยเพิ่มความทันเวลาของงบการเงินมากยิ่งขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่าคุณลักษณะดังกล่าวจะช่วยในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับติดตามกระบวนการจัดทำงบการเงิน ส่งผลให้งบการเงินมีความทันเวลามากขึ้น สอดคล้องตามคำแนะนำเกี่ยวกับลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบว่าอย่างน้อย 1 คน ต้องมีความรู้บัญชีการเงินตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะช่วยให้คณะกรรมการตรวจสอบปฏิบัติหน้าที่ได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน กล่าวคือ หากมีการประชุมมากครั้งจะทำให้ระยะเวลาการออกงบการเงินลดลง อันเนื่องมาจากคณะกรรมการตรวจสอบได้ใช้เวลาในการกำกับติดตามงบการเงินได้อย่างทันเวลา ซึ่งตามคำแนะนำของหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีกำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบควรมีการประชุมอย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mohamad-Nor et al. (2010) และ Puasa et al. (2014) ที่พบว่าการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความทันเวลาของงบการเงิน

ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบว่าความสัมพันธ์ของขนาดคณะกรรมการและคณะกรรมการตรวจสอบกับความทันเวลาของงบการเงิน ซึ่งอาจสรุปได้ว่าจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบเป็นเพียงหลักการพื้นฐานที่แต่ละกิจการต้องปฏิบัติตามโดยไม่ได้คำนึงถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี พ.ศ. 2560 กล่าวว่า “กิจการควรพิจารณาความเหมาะสมของขนาดคณะกรรมการต่อความซับซ้อนของธุรกิจ” ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Satayarakwit and Pipatanasern (2012) และ Mohamad Naimi et al. (2010) ในส่วนของคณะกรรมการบริษัท และงานวิจัยของ Baatwah et al. (2015) และ Oussii and Taktak (2018) ในส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบ

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในการวิจัย

งานวิจัยนี้มีข้อจำกัดบางประการ เนื่องจากงานวิจัยนี้วัดความทันเวลาโดยใช้ข้อมูลจากงบการเงินประจำปีของแต่ละบริษัท โดยมิได้พิจารณาถึงความทันเวลาของงบการเงินรายไตรมาส รวมทั้งข้อจำกัดในช่วงเวลาของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย งานวิจัยในอนาคตอาจพิจารณาความทันเวลาของงบการเงินรายไตรมาส และข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 3 ปี

REFERENCES

- Abdelsalam, O. H., & Street, D. L. (2007). Corporate Governance and the Timeliness of Corporate Internet Reporting by U.K. Listed Companies. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 16(2), 111–130. <https://doi.org/10.1016/j.intaccaudtax.2007.06.001>
- Abernathy, J. L., Beyer, B., Masli, A., & Stefaniak, C. (2014). The Association between Characteristics of Audit Committee Accounting Experts, Audit Committee Chairs, and Financial Reporting Timeliness. *Advances in Accounting, Incorporating Advances in International Accounting*, 30(2), 283–297. <https://doi.org/10.1016/j.adiaac.2014.09.001>
- Abernathy, J. L., Beyer, B., Masli, A., & Stefaniak, C. (2015). How the Source of Audit Committee Accounting Expertise Influences Financial Reporting Timeliness. *Current Issues in Auditing*, 9(1), 1–9. <https://doi.org/10.2308/ciia-51030>
- Afify, H. A. E. (2009). Determinants of Audit Report Lag: Does Implementing Corporate Governance Have any Impact? Empirical evidence from Egypt. *Journal of Applied Accounting Research*, 10(1), 56–86.
- Agyei-Mensah, B. K. (2018). Impact of Corporate Governance Attributes and Financial Reporting Lag on Corporate Financial Performance. *African Journal of Economic and Management Studies*, 9(3), 349–366.
- Akhtaruddin, M., Hossian, M. A., Hossian, M., & Yao, L. (2009). Corporate Governance and Voluntary Disclosure in Corporate Annual Reports of Malaysian Listed Firms. *Journal of Applied Management Accounting Research*, 7(1), 1–20.
- Alfraih, M. M. (2016). Corporate Governance Mechanisms and Audit Delay in a Joint Audit Regulation. *Journal of Financial Regulation and Compliance*, 24(3), 292–316. <https://doi.org/10.1108/JFRC-09-2015-0054>
- Alkhatib, K., & Marji, Q. (2012). Audit Reports Timeliness: Empirical Evidence From Jordan. In *Procedia- social and Behavioral Sciences*, 62, 1342–1349. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.09.229>
- Al-Shaer, H., Salama, A., & Toms, S. (2017). Audit Committees and Financial Reporting Quality. *Journal of Applied Accounting Research*, 18(1), 2–21. <https://doi.org/10.1108/JAAR-10-2014-0114>
- Ammer, M. A., & Ahmad-zaluki, N. A. (2017). The Role of the Gender Diversity of Audit Committees in Modelling the Quality of Management Earnings Forecasts of Initial Public Offers in Malaysia. *Gender in Management: An International Journal*, 32(6), 420–440.
- Appiah, K. O., & Amon, C. (2017). Board Audit Committee and Corporate Insolvency. *Journal of Applied Accounting Research*, 18(3), 298–316. <https://doi.org/10.1108/JAAR-03-2015-0024>
- Baatwah, S. R., Salleh, Z., & Ahmad, N. (2013). Whether Audit Committee Financial Expertise Is the Only Relevant Expertise: A Review of Audit Committee Expertise and Timeliness of Financial Reporting. *Issues in Social and Environmental Accounting*, 7(2), 86–101.
- Baatwah, S. R., Salleh, Z., & Ahmad, N. (2015). CEO Characteristics and Audit Report Timeliness: Do CEO Tenure and Financial Expertise Matter? *Managerial Auditing Journal*, 30(8/9), 998–1022.

- Beekes, W., Pope, P., & Young, S. (2004). The Link between Earnings Timeliness, Earnings Conservatism and Board Composition: evidence from the UK. *Corporate Governance*, 12(1), 47–60.
- Bin-Ghanem, H. & Ariff, A. M. (2016). The effect of board of directors and audit committee effectiveness on internet financial reporting: evidence from Gulf co-operation council countries. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 6(4), 429–448.
- Boonlert-U-Thai, K., Srijunetch, S., & Phakdee, A. (2019). Key Audit Matters: What they tell. *Journal Accounting Profession*, 15(45), 5–25. doi: 10.14456/jap.2019.1
- Burns, N., & Grove, S. K. (1993). *Study the practice of nursing research: Conduct, critique & utilization*. 4th edition. W. B. Saunders Company: Philadelphia.
- Carslaw, C. A. P. N., & Kaplan, S. E. (1991). An Examination of Audit Delay: Further Evidence from New Zealand. *Accounting and Business Research*, 22(85), 21–32.
- Chambers, A. E., & Penman, S. H. (1984). Timeliness of Reporting and the Stock Price Reaction to Earnings Announcements. *Journal of Accounting Research*, 22(1), 21–47.
- Chen, W. C., Lin, B. J., & Yi, B. (2008). CEO duality and firm performance – an endogenous issue. *Corporate Ownership and Control*, 6(1), 58–65.
- Cohen, J., Krishnamoorthy, G., & Wright, A. (2004). The Corporate Governance Mosaic and Financial Reporting Quality. *Journal of Accounting Literature*, 23, 87–152.
- Davies, B., & Whittred, G. P. (1980). The Association Between Selected Corporate: Attributes and Timeliness in Corporate: Reporting: Further Analysis. *Abacus*, 16(1), 48–60. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6281.1980.tb00085.x>
- Defond, M. L., Hann, R. N., Xuesong, H. U., & Engel, E. (2005). Does the market value financial expertise on audit committees of boards of directors? *Journal of Accounting Research*, 43(2), 153–204. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679x.2005.00166.x>
- Dezoort, F. T. (1998). An analysis of experience effects on audit committee members' oversight judgments. *Accounting, Organizations and Society*, 23(1), 1–21. [https://doi.org/10.1016/S0361-3682\(97\)00029-9](https://doi.org/10.1016/S0361-3682(97)00029-9)
- Fama, E. F., & Jensen, M. C. (1983). Separation of Ownership and Control. *Journal of Law and Economics*, 26, 32.
- Givoly, D., & Palmon, D. (1984). Timeliness of Annual Earnings Announcements: Some Empirical Evidence. *The Accounting Review*, 57(3), 486–507.
- Hakanson, N. H. (1977). Interim Disclosure and Public Forecasts: An Economic Analysis and a Framework for Choice. *In The Accounting Review*, 52, 396–426.
- Haniffa, R. M., & Cooke, T. E. (2002). Culture, Corporate Governance and Disclosure in Malaysian Corporations. *ABACUS*, 38(3), 317–349.

- Hashim, H. A., & Abdul Rahman, M. S. (2011) Multiple Board Appointments: Are Directors Effective? *International Journal of Business and Social Science*, 2(17), 137–143.
- Hsu, H. (2007). *Boards of Directors and Audit Committees in Initial Public Offerings*. DBA Dissertation. Nova Southeastern University.
- Ibrahim, A. H., & Hanefah, M. M. (2016). Board Diversity and Corporate Social Responsibility in Jordan. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 14(2), 279–298.
- Ika, S. R., & Ghazali, N. A. M. (2015). Audit Committee Effectiveness and Timeliness of Reporting: Indonesian Evidence. *Managerial Auditing Journal*, 27(4), 403–424. <https://doi.org/10.1108/MBE-09-2016-0047>
- Ishak, I., Muhammad Sidek, A. S., & Abdul Rashid, A. (2010). The Effect of Company Ownership on the Timeliness of Financial Reporting: Empirical Evidence from Malaysia. *Unitar e-Journal*, 6(2), 20–35.
- Jaggi, B., & Tsui, J. (1999). Determinants of Audit Report Lag: Further Evidence from Hong Kong. *Accounting and Business Research*, 30(1), 17–28.
- Jensen, M., & Meckling, W. (1976). Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs, and Ownership Structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305–360. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511817410.023>
- Kallamu, B. S., & Saat, N. A. M. (2015). Audit Committee Attributes and Firm Performance: Evidence from Malaysian Finance Companies. *Asian Review of Accounting*, 23(3), 206–221.
- Klai, N., & Omri, A. (2011). Corporate Governance and Financial Reporting Quality: The Case of Tunisian Firms. *International Business Research*, 4(1), 158–1663.
- Klein, A. (2002). Audit Committee, Board of Director Characteristics, and Earnings Management. *Journal of Accounting and Economics*, 33(3), 375–400.
- Koerniadi, H., Krishnamurti, C., & Tourani-Rad, A. (2014). Corporate Governance and The Variability of Stock Returns. *International Journal of Managerial Finance*, 10(4), 494–510.
- Kross, W., & Schroeder, D. A. (1984). An Empirical Investigation of the Effect of Quarterly Earnings Announcement Timing on Stock Returns. *Journal of Accounting Research*, 22(1), 153–176.
- Li, Y., Zhang, D., & Wang, X. (2014). The Influence of Corporation Governance Structure on Internal Control Audit Report Lag: Evidence from China. *Accounting & Taxation*, 6(2), 101–115.
- Makhlouf, M. H., Al-Sufy, F. J., & Almubaideen, H. (2018). Board Diversity and Accounting Conservatism: Evidence from Jordan. *International Business Research*, 11(7), 130–141.
- Marimuthu, M., & Kolandaisamy, I. (2009). Can Demographic Diversity Top Management Team Contribute for Greater Financial Performance? An Empirical Discussion. *Journal of International Social Research*, 2(8), 274–86.
- Mathuva, D. M., Taurigana, V., & Otieno Owino, F. J. (2019). Corporate Governance and the Timeliness of Audited Financial Statements. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 2042–1168.

- McMullen, D. A. (1996). Audit Committee Performance: An Investigation of The Consequences Associated with Audit Committee. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 15(1), 87–96.
- Menon, K., & Williams, D. D. (1991). Auditor Credibility and Initial Public Offerings. *The Accounting Review*, 66(1), 313–332.
- Mohamad-Nor, M.N., Shafie, R., & Wan- Hussin, W.N. (2010). Corporate Governance and Audit Report Lag in Malaysia. *Asian Academy of Management Journal of Accounting and Finance*, 6(2), 57–84.
- Oussii, A. A., & Taktak, N. B. (2018). Audit Committee Effectiveness and Financial Reporting Timeliness: The Case of Tunisian Listed Companies. *African Journal of Economic and Management Studies*, 9(1), 34–55. <https://doi.org/10.1108/AJEMS-11-2016-0163>
- Owusu-Ansah, S. (2000). Timeliness of Corporate Financial Reporting In Emerging Capital Markets: Empirical Evidence from The Zimbabwe Stock Exchange. *Accounting and Business Research*, 30(3), 241–254.
- Owusu-Ansah, S., & Leventis, S. (2006). Timeliness of Corporate Annual Financial Reporting in Greece. *European Accounting Review*, 15(2), 273–287.
- Peasnell, K. V., Pope, P. F., & Young, S. (2005). Board Monitoring and Earnings Management: Do Outside Directors Influence Abnormal Accruals?. *Journal of Business Finance & Accounting*, 32(7–8), 1311–1346.
- Pfeffer, J., & Salancik, G. R. (2003). *The External Control of Organizations: A Resource Dependence Perspective*. California: Stanford University Press.
- Phakdee, A., & Srijunpetch, S. (2017). Structural Equation Modeling of Board Characteristics and Firm Performance of Thai Listed Companies. *Journal of Accounting Profession*, 14(41), 25–38. doi: 10.14456/jap.2018.8
- Pipatanasern, A. & Srijunpetch, S. (2017). Response of the Stock Exchange of Thailand on Corporate Governance, Earnings Quality And Auditors. *Journal of Accounting Profession*, 13(40), 22–31. doi: 10.14456/jap.2017.30
- Puasa, S., Salleh, M. F. M., & Ahmad, A. (2014). Audit Committee and Timeliness of Financial Reporting: Malaysian Public Listed Companies. *Middle-East Journal of Scientific Research*, 22(2), 162–175.
- Ruigrok, W., Peck, S., & Tacheva, S. (2007). Nationality and Gender Diversity on Swiss Corporate Boards. *Corporate Governance: An International Review*, 15(4), 546–557.
- Samaha, K., & Khelif, H. (2017). Audit-related Attributes, Regulatory Reforms and Timely Disclosure. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 15(2), 158–179. <https://doi.org/10.1108/JFRA-08-2015-0077>
- Satayarakwit, S. & Pipatanasern, A. (2012). Relationship between Corporate Governance and Audit Report Lag. *Journal of Accounting Profession*, 8(22), 65–81.
- Schmidt, J., & Wilkins, M. S. (2013). Bringing Darkness to Light: The Influence of Auditor Quality and Audit Committee Expertise on the Timeliness of Financial Statement Restatement Disclosures. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 32(1), 221–244. <https://doi.org/10.2308/ajpt-50307>

- Shukeri, S.N., & Islam, M. A. (2012). The Determinants of Audit Timeliness: Evidence from Malaysia. *Journal of Applied Sciences Research*, 8(7), 3314–3322.
- Shukeri, S.N., & Puat Nelson, S. (2011). Timeliness of Annual Audit Report: Some Empirical Evidence from Malaysia. *Entrepreneurship and Management International Conference (EMIC 2) 2011*. Organised by Uitm Perlis & UNIMAP. Kangar, Perlis.
- Sridharan, V. U. & Marsinko, A. (1997). CEO Duality in the Paper and Forest Products Industry. *Journal of Financial and Strategic Decisions*, 10(1), 59–65.
- Srijunpetch, S. (2012). Corporate Governance Assessment. *Journal of Business Administration*, 13(40), 22–31.
- Srinidhi, B. I. N., Gul, F. A., & Tsui, J. (2011). Female Directors and Earnings Quality. *Contemporary Accounting Research*, 28(5), 1610–1644. <https://doi.org/10.1111/j.1911-3846.2011.01071.x>
- Sulaiman, N. A. (2017). Oversight of Audit Quality in The UK: In-sights Into Audit Committee Conduct. *Meditari Accountancy Research*, 25(3), 351–367. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-08-2016-0074>
- The Securities and Exchange Commission, Thailand. (2017). *Corporate Governance Code for listed companies 2017*. Retrieved from www.cgthailand.org.
- Turel, A. G. (2010). Timeliness of Financial Reporting in an Emerging Capital Market: Evidence from Turkey. *European Financial and Accounting Journal*, 5(3–4), 113–133.
- Zaitul, Z. A. (2010). *Board of Directors, Audit Committee, Auditor Characteristics and Timeliness of Financial Reporting in Listed Companies in Indonesia*. Thesis University Utara Malaysia.
- Zaitul, Z. & Ilona, D. (2018). Gender in Audit Committee and Financial Reporting Timeliness: The Case of Unique Continental European Model. *International Journal of Engineering & Technology*, 7(29), 436–442.

